

Головко С. Г., к.і.н., доцент,
Демченко Ю. О., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ»: ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Основою сучасного розуміння суспільного прогресу є нове бачення освіти як необхідної складової розвитку в економічній, політичній та інших сферах життя всього українського суспільства.

1 липня 2014 року Президент України П. Порошенко підписав Закон України (№ 1556-VII) «Про вищу освіту». Низка статей Закону вступили у дію з 15 вересня 2015 р., інші – лише з 1 січня 2016 р. Прийняттю даного Закону передувала складна та тривала підготовча робота, до якої були залучені досвідчені фахівці в галузі законодавства про освіту, провідні вчені Національної та галузевих академій, представники вищих навчальних закладів, громадські організації [1, с. 26]. Закон редакції 2014 року визначив втрату чинності попереднього Закону України «Про вищу освіту» 2002 року. Крім того, було внесено близько 20 змін до багатьох законодавчих актів України.

Закон України «Про вищу освіту» має на меті наблизити вищу вітчизняну освіту до європейських стандартів і підвищити конкурентність вищих навчальних закладів та науки, підвищити роль здобутих знань і набутих навичок з боку роботодавців, створити можливості для наукових досліджень у межах ВНЗ, значно розширити автономію вищих навчальних закладів України, сформулювати чіткі правила вступу до ВНЗ, чітко визначивши роль зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО). В основі освітянської реформи – виведення української освіти на якісно новий рівень та її органічне входження до європейського науково-освітянського простору.

Також Закон встановлює основні правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи вищої освіти, створює умови для посилення співпраці державних органів і бізнесу з вищими навчальними закладами на принципах автономії вищих навчальних закладів, поєднання освіти з наукою та виробництвом з метою підготовки конкурентоспроможного людського капіталу з високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях. Передбачено багато прогресивних змін у вітчизняній освіті, а саме: зроблено акцент на якості вищої освіти. Для виконання зовнішнього контролю якості створено окремий незалежний постійно діючий

колегіальний орган – Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти.

У Законі затверджено, що кожен має право на вищу освіту: громадяни України мають право безоплатно здобувати вищу освіту в державних і комунальних вищих навчальних закладах на конкурсній основі відповідно до стандартів вищої освіти, а також вони є вільні у виборі вищого навчального закладу, форми здобуття вищої освіти і спеціальності [2].

Прагнучи створити правову основу для інтеграції України у світовий освітній простір, законодавці уніфікували українські рівні та вчені ступені зі світовими, щоправда, повністю не відмовившись від попередньої системи. Перелік передбачених Законом 2002 року освітніх рівнів (неповна, базова і повна вища освіта) та освітньо-кваліфікаційних рівнів (молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр) зазнав змін. Новим Законом виокремлено наступні рівні: початковий, перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий) та науковий рівні; встановлено п'ять ступенів вищої освіти: молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії, доктор наук [3, с. 25].

Посилюється роль мовної складової вищої освіти і зазначається, що «мовою викладання у вищих навчальних закладах є державна мова». Навіть у тих ВНЗ, засновником яких є іноземна держава або приватна особа, що надає таким закладам право вільного вибору мови навчання, є обов'язковим викладання державної мови як окремої навчальної дисципліни.

Закон України «Про вищу освіту» інституціонує фінансову автономію вищих навчальних закладів, що зменшує податкове навантаження, легалізує фонди сталого розвитку університетської освіти, дає можливість більш ефективно здійснювати управління власними надходженнями не через систему державного казначейства.

Також вказується, що в Україні більше не буде так званих «рівнів акредитації» вищих навчальних закладів. Натомість будуть існувати чотири типи ВНЗ: університети (універсальні навчальні заклади); інститути та академії (галузеві навчальні заклади) й коледжі (де готують спеціалістів до рівня молодшого бакалавра чи бакалавра) [4, с. 26].

Підсумовуючи сказане, приходимо до висновку, що вища освіта в Україні отримала оновлену законодавчу базу, здатну забезпечити реалізацію освітньої реформи, спрямованої на інноваційний розвиток вітчизняної економіки і суспільства, посилення зв'язків між освітою, наукою, владою та бізнесом, підвищення якості підготовки фахівців, їх конкурентоздатності на ринку праці, поглиблення процесу європейської інтеграції та зміцнення культурної взаємодії європейських народів. Законодавче забезпечення сфери вищої освіти на сучасному етапі є головною і визначальною умовою успішного реформування і модернізації даної галузі.

Література

1. Головка С. Г. Імплементация Закону України «Про вищу освіту»: завдання та механізми реалізації / С. Г. Головка // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. – 2015. – № 1. – С. 24-29.
2. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
3. Білан Г. І. Аналіз Закону України «Про вищу освіту» / Г. І. Білан // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. – 2014. – № 12. – С. 24-29.
4. Кравець В. Актуальні проблеми та завдання вищої школи у світлі нового Закону України «Про вищу освіту» / В. Кравець // Україна-Європа-Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини. – 2014. – Вип. 14. – С. 15-27.

УДК 341, 342 (043)

Денисенко Ю. М., аспірантка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Бородин І. Л., д.ю.н., професор

АКТУАЛЬНІСТЬ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Сьогодні цілком очевидно, що без необхідної освіти людина не зможе забезпечити собі належних умов життя, реалізуватися як особистість, а також усвідомити та захистити свої права. Розумна нація – це материнська плата для свідомої, психологічно незалежної, сконцентрованої держави. Сфера освіти в Україні як базис успішного політичного, економічного, соціального, культурного розвитку країни потребує глобального реформування. Даний висновок сформувався в ході аналізу хронологічних особливостей нормативно-правової бази, що врегульовує відносини, які виникають в процесі реалізації освітянських послуг в Україні. Так, на сьогоднішній день законотворчий процес зосередив увагу виключно на вдосконаленні вищої освіти або тієї, яка їй передуює: загальної середньої освіти. Дискусії щодо запровадження, так званої, «дванадцятирічної школи», набуття Законом України «Про вищу освіту» чинності, європеїзація процесу здобуття вченого звання доцента та професора наук і т.д., все це безперечно має позитивний відголосок у галузі освіти. Створивши всі умови здобуття кінцевих стадій освітніх рівнів, законодавець легковажно оминає врегулювання питань щодо здобуття дошкільної, початкової та базової середньої освіти. Норми Закону України «Про дошкільну освіту», прийнятого 11.07.2001 р., Закону України «Про